HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ונוחל ומנחיל. מפרש בגמרא: **לחמן שנא.** מפרש בגמרא [ע"ש]: **גבי' אשה.** ומשה כי מהיה זכה וגו' [ויקרא טו] והאי קרא בנדה מיבעיי: **כמ עשרה ימים הו'.** ומשה כי מזוב זוב דמה [שם] קא דריש: **אדם.** משמע כל שהוא מין אדם אפילו קטן כדכתיב (במדבר לו) ונפש אדם מן הנשים וגו' ובקטנות משמעי קרא: **ונפשות.** כל שיש בו נפש: **כנעוריה.** ושמה אלא בית מיהא כנעוריה כלומר אם דומה לימי נעוריה ושמה ואם אלו לא תמוצ: **קרקי אחרון.** דתרוייהו לריכי: **אלא מפנימין.** מדנקט יוס אחד ולא נקט עובר דוקא נקט: **אמר רב ששת.** האי אלא מעלייתא קאי והכא בכהן שהיו לו שתי בנים נשים וכו': **אחת גרושה.** שהיתה גרושה ועבר ונשאה: **ויש לו בנים משאינה גרושה.** והן כשיש כשרים ועבדים שנפלו להן בירושה מוכלין בתרומה בשניהן כדכתיב (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קנין כספו וגו': **ויש לו בן יום אחד מן הגרושה.** והוא אלא מלא ומיהו לאוי לכהוא ויש לו חלק בעבדים ופוסל את כולן מן התרומה שמין אלו יודעין לגבור מי מגיע לחלקו. ודוקא בן יום אחד דלאוי לירושה אבל כל זמן שלא נולד מוכלין כולן לפין זכייה לעובר: **ולאפוקי מדר' יוסי דאמר.** במסכת יבמות בפרק אלמנה לכהן גדול (דף פז.) יש לו זכייה ואפילו הוא בשעני אחים דאמר זכה כהסיה לכהוא פוסלה ד) דקסבר כל זמן שהוא בשעני זכה זה כוח וכל שכן הא דאמר גרושה הוא זה לאפילו כשיולד לא יהא לאוי: **נאחיו מן האב.** דהא אין יורשה אלא לקרובי האב: **אי בעי מאכוה נירא.** אפי' מסעיגא ליה כמאן דליתיה ירמי לאחר מיתת אביהם ואיכא מאי מהני: **נוחל בנכסי האם.** אם מתה אמו כיון שהוא יורשה וכשמת הוא נולד לו אחיו ואחותו נוחלין את אמן: **אבל עובר.** שמעיה אם מתה מעוברת אינו נוחל להנחיל את קרובי מן האב:

נקבר

ומנחיל: נוחל ממאן מאביו ומנחיל למאן לאחיו מאביו אי בעי מאבוה לירתי ואי בעי מיניה לירתי ט) **אמר רב ששת** י) נוחל בנכסי האם להנחיל לאחיו מן האב יודוקא בן יום אחד אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא יואין הבן יורש את אמו בקבר

כנעוריה פרט למעוברת. ומשה תאמר מיפוק ליה מוחזק אין לה עין עליה כי היכי דפסלינן בריש המוכר (יבמות נה.): **תלינת** מעוברת מאין לו עיין עליו וי"ל דהתם לא קאמר אלא עיין והמתן אם יבא הוולד לידי בן קיימא. אבל לא פטר ליה מן שהיא מעוברת הכא נמי הוה אמרי' שתמתין מלאכול עד שתראה אם הוולד יהיה בן קיימא אבל לא מיפסלא מהרומה ללקות עליה כמו זר: **בבהן** שיש לו שתי נשים. תימה כיון דאתיא כרבון דסברי דעובר אין לו זכייה כדקאמרינן לאפוקי מר' יוסי א"כ למה לי ב' נשים הוה מצי למימר באשה אחת גרושה ואין לו בנים ממנה דדוקא בן יום אחד פוסל ולא עובר אלא אוכל בשביל כל המשפחה לרבנן כדאיתא ביבמות פ' אלמנה ועוד הקשה ה"ר אפרים דבפ' מי שמת פריך לרב ששת דאמר המזכה לעובר קנה ממתניתין דבן יום אחד נוחל ומנחיל אבל לא עובר ומשני הדוא מיית ברישא כדמשני הכא. והכא אדפריך מסיפא הו"ל למיפרך מהך ריישא ולא הוה מצי לשנויי הכי ובהך פירכא אחריתי מיתרצא פירכא קמייתא דרב ששת דמוקי לה בכהן שיש לו שתי נשים לטעמיה דאית ליה דעובר אית ליה זכייה. והא דאמרי רבנן דעובר אינו פוסל משום דהוו להו זכרים מיעוטא הוי' יוסי דקאמר דעובר פוסל דחייש למיעוט והשתא איצטריך לאוקומי בכהן שיש לו שתי נשים ויש לו בנים משאינה גרושה דאי אין לו אלא אשה אחת גרושה אפי' עובר פוסל דבין הוא זכר בין היא נקבה זכה בנכסים ואין למשפחה זכות בנכסים כיון דעובר אית ליה זכייה: **אבר** רב ששת נוחל בנכסי האם. בפ' מי שמת פריך לרב ששת דאמר המזכה לעובר [קנה] ממתניתין דקתני בן יום אחד אבל עובר לא ומתרץ רב ששת התם דפירושא דמתניתין כדמתרץ הכא. ותימה מה היתה שם סברת המקשה דבלאו רב ששת תיקשי פ' דמתני' כדפריך הכא אי בעי מיניה ליירתו אי בעי מאבוה ליירתו וי"ל דמשמע ליה לפרושי מתניתין כגון שהקנה נכסיו לאחר אם לא יהיה לו יורש בשעת מיתה ונקי"ל דבן יום אחד הוי יורש. אבל עובר לא דלא קנה ופירושא דמנחיל הוי כמו דמפרש הכא דמנחיל לאחיו מן האב נכסי אמו אבל עובר לא משום דלא קנה ורב ששת משני דנוחל ומנחיל חדא מילתא היא.

ו) [ב"ב קמב. ערכין ז.], ז) [שמות פ"ג], ג) [לעיל כב.], ד) [לעיל לב: ערכין ג.], ה) ג"מ לג: ולף לד: נדרים ג. סנהדרין ט. סד: פה: ל: מכות יב. (ר"ה ח) כתובות סו: גיטין מג: יבמות עג. קדושין י: [ברכות לג:, ע"ז כז. כריתות יג. זבחים קג:], ט) [ער' ערכין ג.], ו) יבמות פז., ח) יבמות סז., ט) ב"ב קמב. [ערכין ז.], י) [בפ"ק פוסקין], כ) ער' מכר"מ, ל) [ב"ב קמב.], מ) [מוקי לה:].

תורה אור השלם

1. דַּבֵּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב
2. וְהִזָּרְתָּ בְּנִדָּתָהּ וְחִבַּקְתָּ לִלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טֻמְאָה: ויקרא טו לג
3. אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים: ויקרא יג ב
4. וְלָקַח אזוֹב וְטָבַל בַּמָּיִם אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים וְעַל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֹּגֵעַ בָּעֶצֶם אוֹ בֶחָלָל אוֹ בַּמֵּת אוֹ בַקֶּבֶר: במדבר יט יח
5. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ: דברים כה ה
6. וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן בְּסִפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וִילִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: ויקרא כב יא
7. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ בִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ: ויקרא כב יג

מוסף רש"י

ונוחל ומנחיל. אם נפלה לו ירושה בו ביום ובו ביום מת, ממילא נקרויני מקני (ערכין ז.). **דת"ר אשה.** ומשה כי מהיה זכה וגו' נדמה משמעי קרא, דכתיב שבעת ימים מהיה נדמה (לעיל לב.). **איש איש.** כי יהיה זב (לעיל לב: ערכין ג.). **כנעוריה.** בזמן שהיא ברשות כעין נעוריה, פרט למעוברת (יבמות פז.). **קרקא.** ריקנא, כמו מלון קרק (שם פז:). **עובר נמי פוסל.** אם נח כהן נשפחה לישראל והניחה מעוברת ואין לה בן אחר, פוסלה מלאוכל בשעת בעלי כהונה (שם סז. וערי תוס' שם). **נוחל בנכסי האם.** האי נוחל ומנחיל ליכא למאן דאמר ממילא נקרויני מקני, דאי נמי לא ממילא אפילו הכי הוו ירתי קרובי אביו ואמו, אלא מלא נוחל בנכסי האם ומנחיל לאחיו מן האב (ערכין ז.). **אבל עובר.** אם מתה מעוברת ואין לו בן אחר, פוסלה מלאוכל בשעת בעלי כהונה (שם סז. וערי תוס' שם).

א"נ ס"ד כדמפרש רב יוסף לומר שמעטו בחלק בכורה אבל עובר לא בלאו טעמא דזילדו לו אלא משום דאין לו זכיה. א"נ הוה ידע שפיר כמו שמפרש רב ששת נוחל מאחי האם להנחיל לאחים מן האב והו מפרש ליה משום דעובר אין לו זכיה: